

ежегодно в начале осени собирает лучшие театральные коллективы с их интересными, порой новаторскими постановками, радуя театралов города, области, многочисленных гостей и туристов.

Подводя итоги развития культуры Брестской области в период с 2010 по 2015 г., можно заметить, что вопросам культурной жизни уделялось огромное значение, делалось все возможное для развития и посылки культуры в районные центры, старались развивать и поддерживать творчество во всех уголках Брестской области. Самобытность области, ее высокая культурная развитость выделяла Брестчину на фоне нашей страны. Однако оставалась и масса проблем, которые нужно было решать: это в первую очередь оплата труда работников учреждений культуры, целевое направление средств на развитие библиотек с учетом всех реалий современного компьютерного мира, так как большинству учреждений культуры области требуется модернизация, которую провести за пару лет, просто физически и финансово невозможно. Современный мир не всегда помнит свои истоки, культура же помогает поддерживать баласт между интенсивной компьютеризацией и самобытностью общества.

Список использованной литературы

1. Отдел статистики Брестского района // Государственный архив Брестской области (ГАБр). – Ф.1328. Оп. 1. Д. 5813.
2. Отдел культуры Брестского районного исполнительного комитета // ГАБр. – Ф.1302. Оп. 7. Д. 742.
3. Официальный Интернет-портал Белорусского национального статистического комитета [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://belstat.gov.by>. – Дата доступа: 21.03.2016.
4. Отдел культуры Брестского городского исполнительного комитета // ГАБр. – Ф.1432. Оп. 7. Д. 742.
5. Курков, И. А. Брестчина: легенды, события, люди / И. А. Курков. – Минск : Медиафакт, 2005. – 272 с.
6. Официальный Интернет-портал Березовского районного исполнительного комитета [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://berezka.gov.by/>. – Дата доступа: 21.03.2016.

М. Р. Гарбачык

Брэст, Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. С. Пушкіна

НЕКАТОРЫЯ АСПЕКТЫ ДАСЛЕДАВАННЯ НАЦЫЯНАЛЬНА-КУЛЬТУРНАЙ МАЎЛЕНЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

У сучаснай навуковай літаратуры дакладна аформіліся наступныя напрамкі даследавання нацыянальна-культурнай спецыфікі дзейнасці соцыуму: фізіялагічны, нейрафізіялагічны, псіхічны, культуралагічны (філасофскі, гістарычны і лінгвістычны). Усе даследаванні нацыянальна-

культурнай спецыфікі маўленчай дзейнасці, на думку Ю. С. Прохарава, павінны адказаць на наступныя пытанні: 1) якія адрозненні ў маўленчай дзейнасці адной нацыянальна-культурнай супольнасці ад другой; 2) якое значэнне гэтага адрознення розных нацыянальна-культурных супольнасцей на мове адной з іх і важнасць выбару мовы; 3) якія прынцыпы выдзялення і апісання гэтага адрознення; 4) якія спосабы элімінавання гэтага адрознення? [1, с. 51].

У лінгвістыцы і псіхалінгвістыцы ўжо склалася традыцыя вывучэння нацыянальна-культурнай спецыфікі ў мове і маўленчай дзейнасці, у большасці выпадкаў гэта даследаванні, у якіх аналізуецца лексіка розных моў (роднасных і няроднасных). Даследчыкі выдзяляюць два аспекты вывучэння нацыянальнай спецыфікі семантыкі лексічнай адзінкі: першы аспект звязаны з вывучэннем нацыянальна спецыфічнай сенемы (сеном) у семантычнай структуры слова, прычым гэта сенема з'яўляецца безэквівалентнай (слова *латці*), хаця і можа мець некаторыя перакладныя адпаведнасці (словы *неруш*, *сырадой*, *смятана*); другі аспект звязаны з даследаваннем нацыянальна спецыфічных кампанентаў у структуры значэнняў лексічных адпаведнасцей, гэтыя несупадаючыя кампаненты значэнняў выяўляюцца пры аналізе вектарных адпаведнасцей, пры слоўнікавым разглядзе адзінкі.

За розныя віды нацыянальнай спецыфікі семантыкі, як сцвярджае І. А. Сцяпнін, адказваюць розныя макракампаненты значэння:

1) нацыянальна-культурная спецыфіка, якая адрозніваецца ў выпадках поўнай (матываванай) безэквівалентнасці ці адсутнасцю/наяўнасцю пэўных кампанентаў значэння, абумоўлена адсутнасцю/наяўнасцю адпаведных прыкметаў у названых словах аб'ектах матэрыяльнай і духоўнай культуры, што выяўляецца ў дэнататаўным і эмпірычным кампанентах значэння;

2) нацыянальна-канцэптуальная спецыфіка, якая выяўляецца ў выпадку нематываваных лакун і міжмоўных рода-відавых несупадзеннях, сканцэнтравана ў дэнататыўным кампаненце (бел. *чалавек* 'чалавек', рус. *человек* 'человек' і ўкр. *чоловік* 'муж жонкі'); нацыянальна-ацэначнае і нацыянальна-эмацыянальнае – у канатацыйным (бел. *божухна*, рус. *баюшки*; бел. *прайдзісвет*, рус. *проходимец* і інш.);

3) нацыянальна-моўная спецыфіка, якая адлюстроўвае адрозненні паміж адзінкамі дзвюх моў, звязаных з гістарычна сфарміраванай сістэмай моў і не звязаных з культурай ці асаблівасцямі мыслення народа, прадстаўлена ў структурным макракампаненце значэння.

Некаторыя даследчыкі, напрыклад А. Гудавічус, вылучаюць у лексічнай семантыцы паверхнасны і глыбінны ўзроўні адлюстравання культуры [2]. Даследчык Д. А. Дабравольскі сцвярджае, што адпаведна першаму погляду, нацыянальна-культурны кампанент бачыцца толькі ў значэнні так званых слоў-рэалій тыпу *латці*, а другі погляд узыходзіць да ідэй В. фон Гумбальта пра ўнутраную форму мовы і ўвасабленне ў мове “духа народа” [3]. Сучасных даследчыкаў цікавіць перш за ўсё інтраспектыўны

падыход, які найбольш поўна можа рэалізавацца ў псіхалінгвістычных даследаваннях, калі выяўляецца нацыянальная спецыфіка мовы праз бачанне яе носбітамі, якія ўсведамляюць свае ўласныя нацыянальна-культурныя характарыстыкі і праз іх адлюстраванне ў мове.

Трэба адзначыць, што вучонымі прапануюцца шматлікія метадыкі апісання нацыянальна-культурнай спецыфікі адзінак мовы, аднак не камунікацыі. Больш таго, застаючыся ў межах зафіксаваных значэнняў, няхай нават з выяўленымі нацыянальна-культурнымі кампанентамі, не ўдаецца растлумачыць працэсы іх разумення/неразумення, засваення/незасваення, прыняцця/непрыняцця. Таму ў сучаснай навуцы і ўзнікаюць напрамкі па пошуку нацыянальнай (этнічнай) свядомасці, нацыянальнага (этнічнага) кампанента свядомасці, нацыянальнай (этнічнай) карціны свету, менталітэту (ментальнасці) і г. д., якія і выяўляюць нацыянальна-культурную спецыфіку.

У цяперашні час існуе магчымасць мадэлявання карціны свету (канцэптуальнай сістэмы) і індывіда (этнаса). Пры неабходным размежаванні карціны свету ў пэўных кампанентах ці ў цэлым сутнасць канцэптуальнай карціны свету разумеецца як дзейнасная і вызначаецца як сістэма інфармацыі пра аб'екты, якая рэпрэзентуецца ў дзейнасці індывіда. Нацыянальная ці нацыянальна-культурная спецыфіка абумоўліваецца наяўнасцю адпаведнага кампанента ў карцінах свету індывідаў, інтэграцыя якіх і забяспечвае нацыянальную (этнічную) цэласнасць і самасвядомасць.

Спіс выкарыстанай літаратуры

1. Прохоров, Ю. С. Национальные социокультурные стереотипы речевого общения и их роль в обучении русскому языку иностранцев / Ю. С. Прохоров. – М. : Педагогика-Пресс, 1996. – 126 с.
2. Гудовичюс, А. Глубинный уровень отражения культуры в лексичнской семантике / А. Гудавичюс // Исследования по семантике. – Уфа, 1993. – С. 16–23.
3. Добровольский, Д. О. Национально-культурная специфика во фразеологии / Д. О. Добровольский // Вопр. языкознания. – 1997. – № 6. – С. 37–48.

Л. А. Годуйко

Брест, Брестский государственный университет
имени А. С. Пушкина

ПРАГМАТОНИМЫ-ПРЕЦЕДЕНТИЗМЫ (НА ПРИМЕРЕ НАЗВАНИЙ ПРОДОВОЛЬСТВЕННЫХ ТОВАРОВ БРЕСТЧИНЫ)

Современный социум нередко называют обществом потребления, а нашего современника – человеком потребляющим. Экономические отношения не ограничиваются производством, распределением, обменом и потреблением экономических благ. Бизнес производит такие феномены культуры, как вкусы, желания, ценности, нормы поведения, интересы.